

Äldre och alkohol

Stödmaterial för chefer för hemtjänst, hemsjukvård och handläggare

Målet med utbildningspaketet är att:

- **bidra till att äldre personer med alkoholproblem och som har hemtjänst/hemsjukvård ska få god vård och omsorg utifrån sina behov, samt i vissa fall få stöd och erbjudande om att hantera sina alkoholproblem**
- **personalen som möter äldre i sina hem ska få stöd i arbetet med de som har alkoholproblem, för att klara av sitt uppdrag och få en bra arbetsmiljö**

Bra att tänka på när dessa frågor diskuteras

- Utbildningen handlar om äldre med alkoholproblem
- Det finns risk för ålderism
Den kan göra att vi inte vill eller ser att äldre personer har problem med alkohol
- Beakta självbestämmandet

Fortsättning: Bra att tänka på ...

- Man kan behöva fundera över vilka konsekvenser insatser mot alkoholproblemen kan leda till för den äldre. Alkoholen har ofta en funktion för personen, t.ex. att vara en viktig del för det sociala livet
- Alla befintliga lösningar/rutiner inom området äldre och alkohol kan regelbundet behöva revideras utifrån nuvarande lokala förutsättningar
- Följ upp de lösningar/rutiner ni har inom området

Steg 1: Synliggör de situationer ni behöver hantera

Exempel på situationer:

- Personalen misstänker att den äldre har alkoholproblem. Tecken som obetalda räkningar, den äldre luktar alkohol, tomma flaskor på matbordet, den äldre har "ramlat igen" osv. blir allt vanligare.

Fortsättning Steg 1: Synliggör ...

- Situationer då det uppstår problem kring alkohol och läkemedel
- Personalen tycker det är obehagligt att arbeta hos den äldre eftersom hen blir aggressiv och utåtagerande när hen har druckit
- Vem ska egentligen göra vad när den äldre säger att hen vill ha hjälp med sina alkoholproblem?

Steg 2: Gå igenom situationerna

- Ifrågasätt om varje situation ni synliggjort är ett problem för den äldre och/eller för personalen
 - Om den inte är ett problem – lägg den åt sidan och gå vidare med nästa situation
 - Om situationen är ett problem – notera det och gå vidare
 - Är situationerna ni behöver arbeta vidare med många, kan eller ni börja med de tre mest akuta

Steg 3: Identifiera dem ni kan behöva samarbeta med

Vilka har ansvar/kunskap/lösningar när det gäller:

- den äldres stöd i det dagliga livet
- att motivera den äldre att ta hjälp för sina alkoholproblem
- att behandla alkoholproblem
- att hantera problem som kan uppstå kring läkemedel och alkohol
- att ge stöd till närstående till den äldre personen med alkoholproblem

Steg 4: Vilka rutiner finns inom området?

För varje aktivitet ska vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9

Steg 5: Planera hur ni ska arbeta framöver

Utgå från de situationer ni valt ut som viktiga att hantera:

- Finns rutiner för att hantera dessa situationer?
- Behöver några av de befintliga rutinerna revideras?
- Behövs nya rutiner?
- Vilka interna och externa aktörer behöver ni utveckla samarbetet med?
- Finns det behov av att stärka kompetensen?
För vilka personalgrupper och inom vilka områden?
- Behövs nya arbetssätt? T.ex. teamarbete, anonyma ärendedragningar, handledning etc.?

6. Uppföljning

Ni har nu tillsammans planerat för hur ni kan förbättra arbetet med äldre som har alkoholproblem.

För att frågan ska hållas levande och ytterligare förbättringar kunna göras så kan det avslutningsvis vara bra att bestämma hur och när ni kan följa upp det arbete ni gjort.

Lycka till!

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**